

Handlingsplan för elektrifiering

Klimat- och näringslivsdepartementet

Dokumentbeteckning

COM(2026) 595

Celexnummer 52026DC0595

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén.

Sammanfattning

Den 17 juli 2026 presenterade kommissionen ett meddelande om en handlingsplan för elektrifiering. Handlingsplanen syftar till att stärka EU:s konkurrenskraft, energisäkerhet och motståndskraft samt minska beroendet av importerade fossila bränslen. Kommissionen bedömer att elektrifieringen i unionen går för långsamt och pekar på hinder som bland annat höga elpriser jämfört med gas- och oljepriser, höga initiala investeringskostnader, begränsad nätkapacitet och brist på kompetens och tillverkningskapacitet. Enligt kommissionen kan ökad elektrifiering minska importen av gas med över 70 procent och råolja med över 40 procent till 2040. Kommissionen aviserar i handlingsplanen ett indikativt mål för elektrifiering på 46 procent av den slutliga energianvändningen inom EU till 2040, som väntas konsekvensanalyseras inom det kommande paketet för energiunionen efter 2030.

Regeringen delar kommissionens syn att elektrifieringstakten i EU behöver öka för att fasa ut fossila bränslen, stärka försörjningstryggheten och unionens konkurrenskraft, samt uppnå EU:s klimatmål. Regeringen är positiv till ett indikativt mål för elektrifiering på EU-nivå som ger långsiktig tydlighet för investeringar samtidigt som det ger medlemsstaterna utrymme att anpassa omställningen till nationella förutsättningar.

Ett indikativt elektrifieringsmål bör utformas så att det inte missgynnar fossilfria lösningar som kan bidra till klimatomställningen och samtidigt avlasta elsystemet. Elektrifieringen bör fokusera på utfasningen av fossila bränslen och behovet av elektrifiering är därför störst där den fossila användningen är högst. Regeringen anser att EU:s mål om energieffektivitet behöver revideras för att inte sätta ett begränsande tak för energianvändningen som kan motverka elektrifieringen och utfasningen av fossila bränslen. Det är angeläget att lagförslag för perioden efter 2030 fokuserar på ett begränsat antal mål och undviker onödig detaljreglering av hur målen ska nås.

1. Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Elektrifiering lyfts fram av kommissionen som en central förutsättning för att stärka EU:s konkurrenskraft, minska beroendet av importerade fossila bränslen och bidra till klimatomställningen. I given för en ren industri och handlingsplanen för överkomliga energipriser som presenterades den 26 februari 2025 aviserade kommissionen att en handlingsplan för elektrifiering skulle tas fram. Kommissionen angav där ett indikativt nyckeltal om att elens andel i den slutliga energianvändningen ska uppgå till 32 procent år 2030.

I meddelandet AccelerateEU som kommissionen lade fram i april 2026 redovisades åtgärder för att hantera höga energikostnader och påskynda omställningen till ren energi. Där aviserades även att ett mål för elektrifiering skulle presenteras under året.

Kommissionen presenterade den 17 juli 2026 meddelandet om en handlingsplan för elektrifiering.

1.2 Förslagets innehåll

Handlingsplanen för elektrifiering syftar till att påskynda elektrifieringen av energisystemet för att stärka EU:s konkurrenskraft, säkra energiförsörjningen och sänka energikostnaderna. Enligt kommissionen ligger flera andra delar av världen längre fram än EU och det finns en stor potential att minska energianvändning och energikostnader genom elektrifiering. Kommissionen

bedömer att en ökad elektrifiering skulle kunna minska importen av gas med mer än 70 procent och råolja med mer än 40 procent samt minska utsläppen av växthusgaser.

Kommissionen aviserar ett indikativt mål för elektrifiering om 46 procent för elens andel av den slutliga energianvändningen inom EU till 2040. Målet kommer att konsekvensanalyseras i det kommande lagstiftningspaketet för Energiunionen efter 2030 som väntas senare under 2026.

Handlingsplanen innehåller ett stort antal åtgärder inom olika områden, med särskilt fokus på elektrifiering i industri, transporter och byggnader. Indikatorer föreslås för att följa utvecklingen av bland annat energilagring, prisdifferens mellan el och naturgas, laddinfrastruktur, värmepumpar och värmeåtervinning.

1.2.1 Minska skillnaden mellan pris på el och fossila bränslen

Kommissionen pekar på att konsumentpriset för el är högre än för naturgas för både företag och hushåll och att detta är ett hinder för elektrifiering.

Kommissionen menar att höga elnätavgifter och elskatter är ett problem.

Handlingsplanen hänvisar till lagstiftningsförslaget om framtidssäkring av elräkningar i unionen som presenterades samtidigt, som bland annat inkluderar förslag om elnätstariffer och om att el inte ska beskattas högre än naturgas (se faktagrupp 2025/26:FPM113). Kommissionen aviserar även en gradvis utfasning av subventioner till fossila bränslen samt förändringar av befintliga nätkoder för att underlätta efterfrågefleksibilitet och integration av bland annat batterier, elfordon och värmepumpar i elsystemet.

Handlingsplanen framhåller till exempel vikten av snabbare utbyggnad av förnybar energi och snabbare tillståndsprocesser för ny kärnkraft. Det lyfts även fram att livstidsförlängning av befintliga kärnreaktorer bör eftersträvas, såvida det inte är olönsamt eller oförenligt med säkerhetskraven.

Kommissionen föreslår ökat gränsöverskridande samarbete mellan nationella myndigheter för att påskynda tillståndsprovningen av kärnreaktorer.

Därutöver aviseras bland annat ett partnerskap för intressenter inom geotermisk energi, en databas för auktioner av förnybar energi, vägledning om icke-prisbaserade kriterier i auktioner för förnybar energi samt en högnivåkonferens om energilagring. Kommissionen aviserar även en översyn av reglerna för långsiktiga gränsöverskridande elavtal.

1.2.2 Minska de initiala kostnaderna för elektrifiering av slutanvändare

Kommissionen pekar på höga initiala kostnader som ett hinder för elektrifiering. Kommissionen presenterar flera initiativ för att främja utvecklingen av värmepumpar och nämner en årlig ökning av installationer från dagens 2,4 miljoner till 4 miljoner per år 2030.

För elektrifiering av industriprocesser aviserar kommissionen bland annat sektorsvisa färdplaner och ökad användning av spillvärme. Handlingsplanen nämner även finansieringsinstrument inom EU:s utsläppshandelssystem (EU ETS) som stöd för omställningen.

Transportsektorn använder runt en tredjedel av EU:s energi. Kommissionen menar att ytterligare insatser behövs för att elektrifiera sektorn, särskilt för tunga fordon och aviserar bland annat en översyn av direktivet om rena fordon samt rekommendationer för nollutsläppsfordon.

1.2.3 Tillgång till infrastruktur

Kommissionen framhåller vikten av infrastruktur och behovet av ökade investeringar. För transportsektorn aviseras åtgärder för utbyggnad av laddinfrastruktur, elektrifiering av tunga transporter och sjöfart samt en översyn av förordningen om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel (AFIR) och direktivet om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon. Handlingsplanen innehåller även initiativ för fjärrvärme, fjärrkyla och spillvärme. Kommissionen aviserar initiativ om existerande finansieringsmekanismer för riskdelning vid investeringar i fjärrvärme och fjärrkyla.

1.2.4 Påskynda innovation för elektrifieringslösningar

Kommissionen pekar på behovet av teknikutveckling. Genom Innovationsfonden, Moderniseringsfonden och Horisont Europa ska EU bidra med finansiering till innovativa lösningar. Kommissionen aviserar vidare satsningar för forskning och innovation. Åtgärderna ska syfta till utveckling och användning av teknik för energilagring, elnät samt elektrifiering av industri, byggnader och transporter. Kommissionen avser även att stödja utvecklingen av små modulära reaktorer (SMR) och uppdatera EU:s vätgasstrategi för industriprocesser där direkt elektrifiering inte är möjlig eller kostnadseffektiv.

1.2.5 Anpassa värdekedjor till ambitionen: kompetens och tillverkning

Kommissionen lyfter behovet av att tillgodose nödvändig arbetskraft i omställningen. Kommissionen avser därför bland annat stödja medlemsstaterna i en kommande strategi för yrkesutbildning.

1.2.6 Påskynda en ren global elektrifiering

Kommissionen pekar på behovet av en global elektrifiering och lyfter det internationella initiativet Electrify Now som lanserades sommaren 2026. Initiativet ska samla internationella parter och mobilisera ytterligare åtaganden.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt då meddelandet inte innehåller lagstiftning.

1.4 Budgetära konsekvenser och konsekvensanalys

Inte aktuellt då meddelandet endast utgör en övergripande handlingsplan.

2. Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen delar kommissionens syn att elektrifieringstakten i EU behöver öka för att fasa ut fossila bränslen, stärka försörjningstryggheten och unionens konkurrenskraft, samt uppnå EU:s klimatmål. Regeringen välkomnar därför kommissionens ambition att påskynda elektrifieringen. Vissa av de föreslagna åtgärderna kan dock ifrågasättas.

Regeringen är positiv till ett indikativt mål för elektrifiering på EU-nivå som ger långsiktig tydlighet för investeringar och samtidigt ger medlemsstaterna utrymme att anpassa omställningen till nationella förutsättningar. Ett indikativt elektrifieringsmål bör utformas så att det inte missgynnar andra fossilfria alternativ till fossilfri el som också bidrar till klimatomställningen och samtidigt avlastar elsystemet, t.ex. fjärrvärme. Regeringen välkomnar att handlingsplanen belyser kärnkraftens och fjärrvärmens betydelse.

Flera av de lösningar som behövs för ökad elektrifiering innebär högre total energianvändning. Regeringen anser därför att EU:s mål om energieffektivitet behöver revideras för att inte sätta ett begränsande tak för energianvändningen som motverkar elektrifieringen och utfasningen av fossila bränslen. Regeringen anser vidare att ett indikativt elektrifieringsmål bör inkludera användning av el för produktion av vätgas och andra energibärare. Elektrifieringen bör fokusera på utfasningen av fossila bränslen och behovet av elektrifiering är därför störst där användningen av fossila bränslen är högst och praktiskt möjlig.

Ett nytt indikativt elektrifieringsmål bör inte leda till ökad detaljreglering. Regeringen anser att energilagstiftningen efter 2030 ska fokusera på färre mål och submål än i dagens energilagstiftning, samt minskad detaljreglering av hur målen ska nås, i linje med kommissionens ambition om regelförenkling och principen om bättre lagstiftning.

En ökad produktion och användning av el ställer högre krav på ett stabilt och robust elsystem. Elsystemet ska kunna leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Regeringen anser att utfasningen av fossil energi och en ökad elanvändning måste åtföljas av ökad produktion av fossilfri energi för att möjliggöra effektiv användning av elnätet och undvika ökade elpriser. Det bör därför säkerställas att resurstillräckligheten inte försämras till följd av ökad elektrifiering.

Regeringen välkomnar användningen av indikatorer för att följa elektrifieringen och utvecklingen av produktionen av fossilfri energi. Indikatorerna bör vara teknikneutrala och inte öka den administrativa bördan. Indikatorer bör belysa energisystemets effektivitet, robusthet, samt fossilberoende.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas, förutom kommissionens, ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas och andra intressenters ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3. Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt då meddelandet inte innehåller lagstiftning.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

Inte aktuellt då meddelandet inte innehåller lagstiftning.

4. Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Inga förhandlingar är aktuella då meddelandet inte innehåller lagstiftning.

4.2 Fackuttryck och termer

AccelerateEU – Meddelande från kommissionen som presenterades i april 2026 för att stärka EU:s energisäkerhet och konkurrenskraft genom snabbare utfasning av fossila bränslen

AFIR – Förordningen om infrastruktur för alternativa drivmedel

EU ETS – Europeiska unionens utsläppshandelssystem

IEA – Internationella energiorganet